

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Eğer hiçbir sorunun salt kendisiyle bağlı olmadığı kabul edilirse Kadından Sorumlu Devlet Bakanı'nın bakire olmadığını açıklaması da elbette salt onun bekâretiyle ilgili bir sorun olarak görülmeyecektir. Bu, 'o' zihniyetin belirlediği

bir sistemin Türkiye'de yaşanan kadın sorunlarını ne derecede çözeceği ile ilgili bir meseledir. Her şeyden önce de şunu düşünmek gerekir ki, bu konumda bulunan kişinin yaptığı her açıklama bir tartışma doğurmuş ve o alanın ne kadar yanlış tanımlandığını ve biçimlendirildiğini bir kez daha ortaya koymuştur. Bakanın verdiği son mülakatın bir söylem çözümlemesi yapılırsa karşı karşıya bulunulan dramın boyutları da daha iyi anlaşılacaktır; çünkü, salt kendi benliğiyle ilgili değil, toplum-kadın etkileşiminde getirdiği yargılar da çok ciddi bir muhafazakârlığa işaret etmektedir. Bekâretin önemi de buradadır; çünkü bekâret bir cinsellik sorunu değildir; bir toplumsal konum tanımıdır ve öylelikle de feodalitenin kabulünü simgeler.

Bakire bir Türk kadını

Burada bir başka noktanın altını çizmek gerekir. Özü itibariyle kadın hakları konusu devletin değil sivil alanın meselesidir. Devlet kendisini biçimlendiren ve kendisinin biçimlendirdiği zihinsel yapının içinde kadına tayin ettiği rolün ve kimliğin dışına çıkmayı istemez. Bu, onun varlık nedeniyle ilgili bir durumdur. Devlet ancak sivil alanda ve toplumun maşeri vicdanında ortaya çıkan bir talep siyaseten tanımlandıktan ve biçimlendirildikten sonra onu benimseyen ve devlete müdahale eden siyasal organlar aracılığıyla dönüştürülebilir. O noktada bile zıtlasmalar ve gerilimler doğabilir; demokrasi de bu zihni tasavvurların siyasallaştırılabilmesi ve devlete müdahale edilecek bir düzeye getirilebilmesi sürecidir.

Siyaset sınıf esasına bağlı bir anlayışla yapıldığında sivil haklar konusu o bağlamın dışında kalabilmiştir. Çünkü, çevre, kadın, çocuk hakları gibi olgular üçüncü kuşak haklar düzlemini meydana getirir ve onların kamusallaştırılması ancak yeni siyaset biçimlerinin üretilebilmesiyle mümkün olmuştur. Batı siyasetinin son yirmi yılda yaşadığı büyük değişim de budur. Bu ise yeni bir etik anlayışının ve özne düşüncesinin yerleşmesinden sonra ortaya çıkmış olan durumdur. Türkiye de aynı dönemde benzeri bir dönüşümü yaşamaktadır. Kadın

sorunu da bu ortamda belirlemiştir. Bu da yerleşik muhakemenin dışına çıkılması demektir ki, bakanın sorunu da orada başlamaktadır. Çünkü, bekâret cinsellik değildir; toplumsal bir rolün, kimliğin ve hiyerarşi anlayışının insanın kendi benini ve öznesini ikincilleştirmesinin ve dışlamasının kabulüdür. İnsanın kendi iradi ve vicdani hükmünün dışında davranması, var olan ve olmayan iktidarlara teslimiyetidir.

O vakit tartışma şunu kesinleştirmektedir: Devletin 'inayeti'yle kadın hakları temellendirilemez; önemli olan bunların devlete dayatılmasıdır ve bu, devletle zıtlasma pahasına gerçekleştirilebilecek bir girişimdir. Batı da ancak farkların temsiline dayalı, alternatif yaşama biçimlerinin kabulünü öngören süreçlerin ortaya çıkmasından sonra bugünkü konumuna gelebilmiş, buna karşın örneğin kadın konusunda uğraşanların devletle ve toplumla çatışması çok sert olmuştur. Kadın hareketi öncüleri, sözcüleri, eylemcileri son derecede sert ve çatışmacı bir savaşımın içindedirler. Devletten medet umulmadığı gibi devletin temsilcisi olana da övgüler yağdırılmaz.

Kısacası şu: 'Kendi himmeti muhtaç bir dede...' Sorun, bu dedenin kim olduğudur; Kadından Sorumlu 'Devlet' Bakanı mı, ona tepki göstermeyen kadınlar mı?